



Latvijas Nacionālais kultūras centrs

Informācija plašsaziņas līdzekļiem
11.08.2026.

Valdība apstiprina informatīvo ziņojumu par Latviešu vēsturisko zemju likuma īstenošanu no 2023. līdz 2025. gadam

Otrdien, 11. augustā, Ministru kabinetā pieņemts zināšanai Kultūras ministrijas iesniegtais informatīvais ziņojums “Par Latviešu vēsturisko zemju likuma un Latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu attīstības plāna īstenošanas gaitu”.

Saskaņā ar Latviešu vēsturisko zemju likumu (turpmāk – Likums), kas stāties spēkā 2021. gada 1. jūlijā, MK reizi divos gados sniedz Valsts prezidentam un Saeimai ziņojumu par paveikto Likuma mērķa sasniegšanā un Latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu attīstības plāna īstenošanā, kā arī iecerēto turpmāko darbību. Informatīvais ziņojums ir saskaņots Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomē, kuras sekretariāta funkcijas veic Latvijas Nacionālais kultūras centrs (LNKC).

Ziņojumā sniegta informācija par Latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu attīstības plāna 2026.–2027. gadam (projekta) virzību un apkopots paveiktais no 2023. līdz 2025. gadam atbilstoši plāna mērķim – veicināt latviešu vēsturisko zemju iedzīvotāju kopējo apziņu, identitāti un piederību Latvijai un garantēt latviešu vēsturisko zemju kultūrvēsturiskās vides un kultūrtelpu saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību.

Ziņojumā iekļauta informācija par LNKC īstenojamiem un plānotajiem pasākumiem dažādu mērķauditoriju informēšanai un izglītošanai, nodrošinot komunikācijas platformas arī digitālajā vidē. Dokumentā uzsvērtā sadarbība ar Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomi, veicinot Latvijas Sabiedriskā medija lomu sabiedrības informēšanā par latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu savdabību un īpaši akcentējot latgaliešu kā latviešu valodas paveida un lībiešu valodas saglabāšanu.

Iezīmēts darba turpinājums pie latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu mantojuma tēmas iekļaušanas vispārējās izglītības saturā, kā arī augstākās izglītības studiju programmās sadarbībā ar Latvijas Kultūras akadēmiju.

Kā apjomīgākais pasākums, kas veicina latviešu vēsturisko zemju iedzīvotāju kopējo apziņu, identitāti un piederību Latvijai, atzīmēta Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogramma “Latviešu vēsturisko zemju attīstības programma”. Tā īstenoja, administrējot un organizējot kultūras programmu projektu konkursus visās latviešu vēsturiskajās zemēs, izņemot Rīgas valstspilsētu. 2023. gada konkursā kopumā tika piešķirti 700 300 eiro un atbalstītas 240 iniciatīvas, kas veicina latviešu vēsturisko zemju savdabības izziņāšanu, saglabāšanu un popularizēšanu. 2024. gadā sadalīti 690 300 eiro starp 249 projektu pieteicējiem, bet 2025. gadā kopumā piešķirti 710 300 eiro un atbalstīti 252 projekti.

Iedzīvotāju piederību latviešu vēsturiskajām zemēm veicinoši saturiski elementi iekļauti arī XXVII Vispārējo latviešu Dziesmu un XVII Deju svētkos 2023. gadā, Starptautiskajā folkloras festivālā “Baltica 2025”, kā arī īpaši latviešu vēsturiskajām zemēm un valsts dzimšanas dienai veltītajos pasākumos “Atkalsatīšanās. Latviešu vēsturiskās zemes Rīgas pili” 2024. un 2025. gadā.

LNKC sadarbībā gan ar valsts, gan nevalstisko organizāciju sektoru piesaista finansējumu vēsturisko zemju un to identitāšu apzināšanas un popularizēšanas pasākumu īstenošanai, piemēram, Lībiešu mantojuma dienām, konferencei “Vēsturisko zemju nemateriālais kultūras mantojums” Mazsalacas Kultūras centrā un citiem. LNKC, pētnieku un izdevniecības “Rundas” kopdarbā sagatavots manuskripts, piesaistīts finansējums un 2025. gadā izdota Janīnas Kursītes kultūrvēsturiskā apcere “Latvijas kultūrvienības jeb mazie novadi”.

2025. gadā aizsākta Latvijas novados esošo latviešu vēsturiskajām zemēm un kultūrtelpām nozīmīgu objektu, ainavu un to elementu apzināšana ar mērķi iekļaut tos Latviešu vēsturisko zemju vērtību sarakstos.

Plāna pasākumu īstenošanā no 2023. līdz 2025. gadam īpašu ieguldījumu sniegušas vairākas sabiedriskās organizācijas, ar kurām LNKC sadarbojies, veidojot kopīgas aktivitātes.

Informatīvais ziņojums ir pieejams Tiesību aktu projektu publiskajā portālā <https://tapportals.mk.gov.lv/>.

Informāciju sagatavoja:

Lana Kazlauskiene

Sabiedrisko attiecību vadītāja

Latvijas Nacionālais kultūras centrs

67228985; 26407922

lane.kazlauskiene@lnkc.gov.lv

www.lnkc.gov.lv